

Jaunajai viesturneicai

Pasaruoda, ka Jius, jauno viesturneic, muonatīs. Kod pyrms nagara laika as gribieju ar Jums runuot par sovu gruomotu, tod nuoca oss atsacejums: *Maņ tys nav aktualai*. Hm. Pavysam dreizi teik publicāts Jiusu roksts par itū gruomotu, kura napaseņ Jums nabeja aktuala. Taitod, vys jau beja aktuala i Jums beja vareiba ar manim par tū apsarunuot.

Jius, Vilcānis kuņdze, izceļat gruomotai smogu vainasti. Pa jiusim, gruomota vadynuoj iz agreseju. Nā, kuņdze, gruomota vadynuoj iz taisneibu, gruomota skaidri paruoda latgaļu senejū augstū civilizacejas pakuopi, kū līcynuoj archeologeja, i zvona trauksmis zvonu deļtuo, ka latgaļu tauta izmierst – latgaļu muotis volūdu sātā lītuoj viņ trešuo daļa Latgolys dzeivuotuoju. Gruomota vadynuoj latvīšus – na viņ latgaļus! – pasarguot itū myusu pādejū senejū tautu Latvejā. Atguoduosim – tū beja latgaļi, kuri ar sovu dzeivū spēku, ar sovom asinim, sovom lelom saimēm ir pagluobuši vysu latvīšu tautu, kod jai draudieja izneikšona. I sasprīdit – voi patīšai kaidis varātu aicynuot latgaļus atškeļt sevi nu Latvejis vaļsteibys, Latvejis, kuramā plyust jūs asinis gondreiz voi sevkurā latvīšu saimē? Niule daguojs laiks paleidzēt latgalim. Pa ūtram, par kaidu puoruokumu, separatismu voi atsaškeļšanu var byut runa zeimojūtīs iz pamattautu juos dzymtajā zemē? Ite var byut runa ap pošnūteikšonūs, i Jius, kai viesturneice, tok zynuosit par 1917. goda 30. juņa Vydzemis tamlaiceigū Zemis padūmis sasauktū ļaudyskū organizaceju i politiskū parteju puorstuovju konferenci, kura apstyprynuoja Rēzeknis kongresā izsaceitūs prasejumus. Iz tūs pamata dzyma Latvejis vaļsteiba. I navajag Jums ceļt paniku!

Viesturi parostai taisa i puorgrūzej viersu pajēmušuos tautys puorveikušū tautu pošapzinis iznycynuošonai. Voi ari tū nūklusej, bet kū ilguok nūklusej, tū leluoka vareiba, ka tū byus aizmiersta. Latvīši tū jau ir jutuši nazcik godusymtu garumā, a vysu ilguok i vysu stypruok tū iz sovys uodys ir sajutuši latgali. Myusu dīnuos pasaulī tū suok sajust i skaitliski leluos tautys. Nacionalismu īskaita jau gondreiz par ļauneibu. Mes zynom, ka nacionalisms nūstyprynoj naceju, dora tū stypru. A iņteresnai zynuot, kaidā ceļā latgali apdraud Latveju? Ar sovu muotis volūdu sovā zemē Latgolā? Pazeistamais krīvu filologs, akademikis Vladimirs Toporovs pādejūs dzeivis godūs beja pīsagrīzs taišni latgaļu volūdai i jis pastreipuoja, ka Latvejis volūdņikim vajag atsabreivuot nu nacionaluo egoisma i vajag dareit vysu varamū, lai napīlautu latgaļu volūdys izgaisšonu.

Kaidā ceļā tod vaļsteiba ryupejuos, lai saglobuotu latgaļu volūdu? Ar nazcik izlasejumu vuceibu stuņdem nazkuruos školuos Latgolā, ar nazkuruom bruolestēm i ļaudiskom organizacejom? Apsmīklis, cik itys moz! Vajag īsuokt tok ar školu, ar latgaļu volūdu kai oficialū vaļsteibys volūdu Latgolā.

Jius rokstit, ka Latvejai naideigī spēki vysu latgaliskū izlītuoj kai īrūci... Taišni tod, kod tautai atjem juos tīseibys, jimā atsarūn leidzaskriejēji svešom vaļsteibys vaļdem. Latgolā itū labi pīruodeja komunistu leidzaskriejēju rasšonuos piec Latvejis okupacejis. Atguoduosim, ka Kārlis Ulmanis ir nycynuojis vysu latgaliskū.

Jius, Vilcānis kuņdze, nataišni pasacejat sovu redzīni, ka latgali asūt pagaiss relikts. Nā! Latgali vēļ navā pagaiss relikts! Voi itys varātu byut Jiusu gribiejums, lai tys tai byutu? Imperejis, t. sk. Krīveja i PSRS, vysod darejušys vysu, lai baltu civilizacejis

palykums, kuru pījamts saukt par reliкта tautom, aizmierstu sovu izaceļšonu, senejū augstū kulturu. Taipat vuocīši dadareja, lai nabyutu vaira kuršu, zemgaļu i sēļu volūdu i jūs pošu kai itūs tautu apzinūšu kūpumu... Vēļ pasagluobusi pādejuo – latgaļu volūda, vēļ itei tauta dzeiva. Vai Jius grybātumet, lai jei izdzeivuoj? Īsadzilinojit nūpītnuok juos viesturē i problemuos, pazīduojit sovu energeju juos spēkam, a na nīlīdzūt.

Jius dūmojat, ka Latvejis zineibā izšķier sapratīņus – latgaļi i latgalīši. Bet voi zynit, ka zynuotnīki ap itū vēļ streiduos? Da šam navā dzierdāts, ka latvīts, kuram navā latgalīšu saknis, bet, kurs dzeivuoj Latgolā, saceitu: asmu latgalīts. Jis saceis: asmu latvīts, bet cyts saceis, ka pūšs, žyds, boltkrīvs voi krīvs itt. Jums varbyut ruoduos, ka žyds, kurs dzeivuoj Latgolā, saceis, ka jis irā latgalīts?

Atlaidit, bet saukums gruomotu bibliotekuos īlikt ezoterikys nūdaļā īsmīdyncuoj mani. Kaida valnyškeiga izdūma! Jums tok vajag zynuot, ka termins *ezoterika* apzeimoj okultismu aba parazineibys atzari: saceisim, astrologeju, numerologeju, hirologeju i tt. Tai, ruodīs itū gruomotu Jius vys naasat skaitejusi, a voi, varbyut lobuokajā gadīnī viņ puorlaiduse acs voi kaidys cyts paruodejis tuos vītys, kurys skaiteit i pavuicejis, kū raksteit. Voi na itai? Tai, tai, Jiusu dūmuošona ir nakritiska, partū ka radejat i izceļat dūmu par gruomotys ezoteriskumu, taitod rokstā Jius vālamū pasnēdzat kai naapguožomu faktū i izlītojat sovys dorba vītys vareibys pīraksteit tū drūši, pošpuorlīcyncuoti i bez sirdsapzīnis puormatumu. Ruodīs sadareigi pa Eiropys globalizacejis politikys tecīņam. Masys sazinis puorgrūzeituoji labi zyna itū jiemīni – tū sauc par “birku dakuoršonu”. Tū lītoj tod, kod nagryb argumentēt pa byūtīnei.

Mani napamat sajiuta, ka Jius gruomotu naasat skaitejuse gona ryupeigai. As papraseišu tū izdareit, a piec tuo i apdūmuot. Kod i tod vēļ nav saprasmis da golam, as palyugtu īpazeit ari vairuokus dorbus, kas paruodeiti gruomotys olūtu sarokstā. Tū vysu izlaist caur sovu sirdi. I kod vys vēļ napuorsamejas gribiejums apsūdeit, tod ir skaidrys, kurīm Jius kolpuojat. A tod i tys ir skaidrys, ka Jius naasat latgalīte sirdī (voi ari vyspuor naasat latvīte).